www.alm.loxblog.com

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: **ادبیات فارسی تخصصی**	رشته: **ادبیات و علوم انسانی- علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع: **۸ صبح**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: **۱۳۸۹ / ۳ / ۶**	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **نوبت دوم (خردادماه)** سال **۱۳۸۹**		**مرکز سنجش آموزش وپرورش** http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	**الف) معنی و مفهوم شعر و نثر (۶ نمره)**	
	معنی و مفهوم بیت ها و عبارت های زیر را به نثر روان بنویسید.	
	۱- خداوندی که در ذاتش علل نیست.	۰/۲۵
	۲- آمد بهارِ خُرّم با رنگ و بویِ طیب .	۰/۲۵
	۳- دمنه با او وثیقتی کرد.	۰/۲۵
	۴- موجه‌ی این محیط، طوفان زاست.	۰/۲۵
	۵- به تأنّی پاسبان را آواز داد .	۰/۵
	۶- مغنّی‌ها در کَرَجی ها نشسته‌اند.	۰/۵
	۷- ابلیس بیامد به دشمنیِ آدم ، و منجنیق، ایشان را بیاموخت.	۰/۵
	۸- بدین خُردی که آمـد حبّـه‌ی دل خـداونـد دو عالـم راست منـــزل	۰/۷۵
	۹- آیینه‌ی عریانیِ زیبایِ معانی است این حجله ی سبزی‌که خداوندگشوده است	۰/۷۵
	۱۰- بری دان از افعال چرخِ برین را نشایـد ز دانـا نـکـوهش بَـری را	۱
	۱۱- برای نگاه داشت فرمان محمود ، این خداوندزاده را بیازرد و چیزها گفت که آکفا آن را احتمال نکنند.	۱
۲	**ب) معنی لغت (۲ نمره)**	
	معنی واژه‌های مشخّص شده را بنویسید .	۲
	۱۲- بعد از این وادیِ استغنا بود. ۱۳- افترا و زرق او شیر را معلوم گشت .	
	۱۴- دل‌تنگ و بینوا چو بطان برکنار آب. ۱۵- به گرز و به کوپال درمان کنم .	
	۱۶- در آغاز اسلام با عنوان نُساک شناخته می‌شدند. ۱۷- آن خلعت و طرایف به کدام موضع سوختند؟	
	۱۸-زمین سترونِ و در وی نشان رویش نیست. ۱۹- در فصلِ ربیعی که صولتِ بَرد آرمیده بود.	
۳	**پ) خودآزمایی (۳ نمره)**	
	۲۰- در بیت زیر ، مقصود از « نگار » چه کسی است ؟	۰/۲۵
	« نگار من که به مکتب نرفت و خط ننوشت به غمزه مسئله‌آموز صد مدرّس شد»	
	۲۱- ابیات زیر ، مقدّمه‌ی نبرد رستم و اسفندیاردرشاهنامه است ، فردوسی برای جذب خواننده و ایجاد فضای مناسب ، شیوه‌ی ..... را به کارگرفته است .	۰/۲۵
	بـه پالیز بـلبـل بنـالـد همـی گـل از نـاله‌ی او ببالـد همـی	
	که داند که بلبل چه گوید همی؟ به زیرگل اندر چه موید همی ؟	
	همی‌نـالد از مرگِ اسفنـدیـار ندارد به جـــز نالـه زو یادگـار	
	۲۲- نکته‌ی طنزآمیز عبارت زیر را بنویسید .	۰/۵
	« نگهداریِ نوه‌ی عزیزمان بدون هیچ گونه ابلاغ رسمی به ما واگذار شد.»	
	۲۳- جمله‌ی « به [= با] این شکستگی ارزد به صد هزار درست » برای بیان چه مقصودی به‌کارمی‌رود ؟	۰/۵
	۲۴- مقصود از عبارت زیر چیست ؟	۰/۵
	«خاطرِ بازآمدن بر رایِ نشستن غالب آمد. »	
	«ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم»	

www.alm.loxblog.com

www.alm.loxblog.com

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: **ادبیات فارسی تخصصی**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی- علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع : **۸ صبح**	مدت امتحان : **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۱۳۸۹ / ۳ / ٦**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **نوبت دوم (خردادماه)** سال **۱۳۸۹**		**مرکز سنجش آموزش وپرورش** http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	۲۵- با توجّه به متن زیر ، چرا داستان «دیوار» را داستانی نمادین به حساب می‌آوریم؟	۰/۵
	« با خشم و اندوه به دیوار و عمله بنّاها نگاه می‌کرد. بدبختی خود را از چشم آن ها می‌دید. هرچه فکرمی‌کرد نمی‌فهمید چه احتیاجی به دیوار هست . آن چند روزی که دیوار خراب شده بود ، آن ها راحت بودند. »	
	۲٦- با توجّه به نوشته ی زیر ، حدیث « الصّلوةُ مِعراجُ المؤمن » را به اختصار توضیح دهید.	۰/۵
	« اندر آن ساعت که من به مناجات الله باشم ، اگر جهان زیر و زبر شود یا تیغ و سنان در من می‌زنند ، مرا از لذّت مناجات الله ، از درد تن خبر نبود. »	
٤	**ت) درک مطلب (٤ نمره)**	
	۲۷- عطّاردر بیت«چون نگه کردند آن سی‌مرغ زود/ بی‌شک این سی‌مرغ، آن سیمرغ بود» به کدام دیدگاه عرفانی اشاره دارد؟	۰/۵
	۲۸- در عبارت زیر، بر رعایت چه نکته ای تأکید شده است؟	۰/۵
	« می‌بایست که [این افکار] به حَدّاقلّ پختگی می‌رسیدند ، آقا ! کلامِ خام ، بدتر از طعامِ خام است.»	
	۲۹- درسروده‌ی زیر ، شاعر ، مخاطب خود را به چه امری دعوت می‌کند؟	۰/۵
	« بیاموزیم : / شکوه رُستن ، اینک ، / طلوع فروردین / گداخت آن همه برف ، / دمید این همه گل ، / شکفت این همه رنگ ! »	
	۳۰- با توجّه به عبارت زیر ، « بارِعام دادن » به چه معناست؟	۰/۲۵
	« در تالار بزرگی به تختِ مُرصّع جلوس نموده ، مردم را بارِعام داده ، چشم حُضّارخیره شد. »	
	۳۱- شاعر در مصراع اوّل بیت زیر ، چه چیزی را نکوهش می‌کند؟	۰/۵
	« ای تو رمه سپرده به چوپانِ گرگ طبع این گرگیِ شبانِ شما نیز بگذرد »	
	۳۲- قسمت مشخّص شده‌ی عبارت زیر ، کنایه از چیست؟	۰/۲۵
	«من آن غافل نادانم که دمِ گرمِ تو مرا بر باد نشاند تا هوسِ سجّاده بر روی آب افگندن پیش‌خاطر آوردم.»	
	۳۳- پیام‌کلّی بیت « ای تهی‌دست رفته در بازار / ترسمت پُر نیاوری دستار » را بنویسید.	۰/۵
	۳٤- با توجّه به عبارت زیر ، چه چیزی انسان را از رسیدن به آرزوها و مقاصدش باز می‌دارد؟	۰/۵
	« هرکه صیانتِ نفس را از حوادثِ آفات آن قَدَر که درامکان آید ، مهمل گذارد، روزگار، حجابِ مناقشت پیش مرادهای او بدارد. »	
	۳۵- بخش مشخّص شده در شعر زیر ، توصیفِ چگونه فردی است؟	۰/۵
	گفت طوطی : « کاو به فعلم پند داد کـــه رهـــا کـن لـطفِ آواز و وداد	
	یعنی ای مطرب شده با عام و خاص مرده شو چون من ، که تا یابی خلاص»	
	«ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی سوم»	

www.alm.loxblog.com

www.alm.loxblog.com

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: **ادبیات فارسی تخصصی**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی- علوم و معارف اسلامی**	ساعت شروع : **۸ صبح**	مدت امتحان : **۹۰** دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان :	**۶ / ۳ / ۱۳۸۹**
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **نوبت دوم (خردادماه)** سال **۱۳۸۹**		**مرکز سنجش آموزش وپرورش** http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۵	**ث) تاریخ ادبیّات و دانش های ادبی (۳ نمره)**	
	۳۶- با توجّه به تشبیه موجود در بیت زیر ، « مشبّه» را بنویسید.	۰/۲۵
	« خورشید ز ابر تیره دهد روی گاه‌گاه چونان حصاری‌ای که گذر دارد از رَقیب »	
	۳۷- در بخش‌های مشخّص شده‌ی ابیات زیر ، کاربرد کدام آرایه ی ادبی ، مشترک است ؟	۰/۲۵
	« چون جامِ شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره‌ی زردی است »	
	« نه همین می‌رمـد آن نوگـلِ خندان از من می کشـد خـار در این بـادیه ، دامان از من »	
	۳۸- نام دو آرایه‌ی ادبی موجود در بیت زیر را بنویسید .	۰/۵
	« کمان برگرفتند و تیرخدنگ ببردند از روی خورشید رنگ »	
	۳۹- مجموعه سروده های عاشورایی « سیّد حسن حسینی » در چه قالبی سروده شده است ؟	۰/۲۵
	۴۰- نام یک اثر را از «فخرالدّین علی صفی» بنویسید.	۰/۲۵
	۴۱- هریک از آثار مقابل از چه کسی است ؟ الف) دریا در غدیر ب) بیاض سفر	۰/۵
	۴۲- دو نمونه از درون مایه های ادبیّات انقلاب اسلامی را بنویسید.	۰/۵
	۴۳- چرا نوشته‌ی زیر را «نثری شعروار » می‌نامیم ؟	۰/۵
	« موضعی‌خوش و خرّم و درختان درهم ؛گفتی که خرده‌ی مینا برخاکش ریخته و عِقدِ ثریّا از تاکش درآویخته.»	
۶	**ج) حفظ شعر (۲ نمره)**	
	۴۴- واژه‌های کدام گزینه ، برای تکمیل بیت زیر مناسب است ؟	۰/۲۵
	« مایه‌ی پرهیزگار ، قوّت صبر است و عقل عقل ..... عشق ، صبر ..... هواست »	
	الف) محتاج – حقیر ب) تسلیم – دربند ج) گرفتار – زبون	
	۴۵- برای تکمیل بیت زیر ، ترکیب درست را از داخل کمانک انتخاب کنید .	۰/۲۵
	« خوان کرم گسترده‌ای ، مهمان خویشم برده‌ای / گوشم چرا مالی اگر ، من ..... بشکنم؟ »	
	(دست دربان – گوشه‌ی نان)	
	۴۶- با توجّه به شعر حفظی « میلاد آدم » کدام بیت زیر ، به شکلِ درست و بدون تغییر در اصل آن آمده است ؟	۰/۲۵
	الف) فطرت آشفت که : « ازخاک جـهانِ مجـبور خودگری،خود شکنی، خودنگری پیدا شد»	
	ب) نعره زد عشق که : « صاحب نظری پیدا شد حسن لـرزید که : خونین جگری پیدا شد»	
	۴۷- هریک از بیت های زیر را کامل کنید .	۱/۲۵
	الف) فریاد که در رهگذر ..... بسی دانـه فشاندند و بسی دام تنیدند	
	ب) بگفتا : باغبان ، ..... درخت دوستی	
	ج) من که ملول گشتمی از نفس فرشتگان	
	«موفق باشید»	
	جمع نمره	۲۰

www.alm.loxblog.com

www.alm.loxblog.com

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: **ادبیات فارسی تخصصی**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی – علوم و معارف اسلامی**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : **۱۳۸۹ / ۳ / ۶**
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **نوبت دوم (خردادماه)** سال **۱۳۸۹**	**مرکز سنجش آموزش وپرورش** http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	**الف) معنی و مفهوم شعر و نثر** «در تصحیح این قسمت، نظر همکاران گرامی صائب است.» ۱- خدایی که عیب و نقص در وجودش (علّت و سببی برای وجودش) نیست .(۰/۲۵) ۲- بهار سرسبز با رنگ و بوی خوشایند از راه رسید. (۰/۲۵) ۳- دمنه عهد و پیمانش را با او استوارکرد. (۰/۲۵) ۴- موج این دریا ، طوفان به پا می‌کند (یا حرکت مردم جامعه ، طوفانی به پا خواهد کرد.) (۰/۲۵) ۵- با آهستگی (۰/۲۵) پاسبان را صدا کرد (فراخواند.) (۰/۲۵) ۶- آوازخوان ها (۰/۲۵) در قایق ها نشسته‌اند. (۰/۲۵) ۷- ابلیس به قصد دشمنی با انسان آمد (۰/۲۵) و به آن‌ها ساخت منجنیق (نوعی فلاخن) را آموخت . (۰/۲۵) ۸- دانه‌ی دل (۰/۲۵) با همه‌ی کوچکی (۰/۲۵)جایگاه خداوند جهان (دنیا و آخرت) است . (۰/۲۵) ۹- دشتی (چمنزار) (۰/۲۵) که خداوندگسترده است (۰/۲۵) آیینه‌ی آشکارمفاهیم آسمانی و الهی است. (۰/۲۵) ۱۰- آسمان بلند(روزگار) را از تأثیر برکار آدمیان (۰/۲۵) مبرّا بدان (۰/۲۵) شایسته نیست (۰/۲۵) که آدم دانا، عوامل غیرمؤثر را سرزنش کند. (۰/۲۵) ۱۱- برای فرمان برداری از دستور سلطان محمود (۰/۲۵) شاهزاده (سلطان مسعود) را ناراحت کرد (۰/۲۵) و سخنانی گفت که همانندان او (۰/۲۵) آن را تحمّل نمی‌کنند. (۰/۲۵)	۶
۲	**ب) معنی لغت** « به معنای درست هرلغت (۰/۲۵) نمره تعلق می‌گیرد. » ۱۲- بی نیازی ۱۳- دورویی (نفاق، تزویر،ریاکاری، دورنگی) ۱۴- مرغابی ها ۱۵- گرز آهنی ۱۶- پرهیزکاران (عابدان) ۱۷- تازه ها (نوادر و غرایب ، جمع طریفه ، تازه و نو ، نادر و غریب) ۱۸- بی‌حاصل(نازا ، عقیم) ۱۹- شدّت و تندی	۲
۳	**پ) خودآزمایی** ۲۰- پیامبر اکرم (ص) (مطلوب شاعر) (۰/۲۵) ۲۱- براعت استهلال (۰/۲۵) ۲۲- کاربرد «ابلاغ رسمی»(۰/۲۵) برای نگهداری از کودک، طنز آمیز است .(۰/۲۵) (یا ابلاغ رسمی برای کارکنان دولت جهت انجام وظایف ، صادر می‌شود.) ۲۳- برای تأکید بر ارزش ذاتی(باطن ارزشمند اهمیت بیش‌تری از ظواهر دارد.) (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵) ۲۴- فکر برگشتن بر ماندن غالب شد . (تصمیم گرفتن برای بازگشت) (۰/۵) ۲۵- چون برخی واژه ها (مانند بنّا و دیوار) در مفهوم نمادین یا استعاری(معنای غیر حقیقی) به کار رفته‌اند. (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵) ۲۶- نماز حقیقی وسیله ای است برای تعالی و عروج انسان ؛ آن چنان که آدمی در راز و نیاز با خداوند ، تعلّقات مادی را رها می‌کند . (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵)	۳

«ادامه در صفحه ی دوم »

www.alm.loxblog.com

www.alm.loxblog.com

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: **ادبیات فارسی تخصصی**	رشته : **ادبیات و علوم انسانی – علوم و معارف اسلامی**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۳۸۹ / ۳ / ۶
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **نوبت دوم (خردادماه)** سال **۱۳۸۹**	**مرکز سنجش آموزش وپرورش** http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۴	**ت) درک مطلب** ۲۷- حقیقت در وجود هرانسانی است ؛ اتحاد عاشق و معشوق ؛ وحدت وجود ؛ فقر و فنا (ذکر یک مفهوم‌کافی است (یا هر پاسخی نظیر یکی از این مفاهیم) (۰/۵) ۲۸- تأمل پیش‌ازگفتار (سنجیده گویی/ کلام ناسنجیده ، زیان رسان است.) (یا هر پاسخ مشابه دیگر) (۰/۵) ۲۹- جنب و جوش و پیوستن به رستاخیز طبیعت (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵) ۳۰- اجازه ی حضور به عموم مردم دادن (۰/۲۵) ۳۱ – پادشاهی‌که مردم را به حاکم ظالم و بی رحم می‌سپارد. (حمایت از ظالم / ترویج ستم و بی رحمی) (۰/۵) (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) ۳۲- کار غیر ممکن و شگفت انجام دادن (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۲۵) ۳۳- تأکید برانجام اعمال نیک (بدون ذخیره ی اعمال نیک ، نباید توقع پاداش یا عاقبت خیر داشت .) (۰/۵) (یا هر پاسخ مشابه دیگر) ۳۴- بی‌اعتنایی به حفظ جان از حوادث روزگار (یا حفظ نکردن نفس از هوی و هوس) (۰/۵) (یا هر پاسخی نظیر یکی از این مفاهیم) ۳۵- کسی که برای خود نمایی و جلوه گری، با همگان ، هم صحبت و هم نشین است. (۰/۵) (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم)	۴
۵	**ث) تاریخ ادبیات و دانش های ادبی** ۳۶- خورشید ز ابر تیره دهد روی گاه گاه (یا مصراع اول) (۰/۲۵) ۳۷- ایهام(۰/۲۵) ۳۸- اغراق ، مراعات نظیر ، واج‌آرایی (نغمه ی حروف) ، تشخیص (استعاره ی مکنیه) ، کنایه (ذکر دو موردکافی است) هر مورد (۰/۲۵) جمعاً (۰/۵) ۳۹- سپید (۰/۲۵) ۴۰- لطایف الطوایف (در صورت ذکر یکی از نام‌های «انیس‌العارفین» و «محمود و ایاز» نیز نمره منظور گردد.) (۰/۲۵) ۴۱ – الف) سهیل محمودی (۰/۲۵) ب) ایرج افشار یزدی (۰/۲۵) ۴۲- ستایش آزادی و آزادگی ، جهاد ، هجرت ، شهادت و پاک بازی ؛ محکوم کردن استبداد و بیداد ، زرپرستی ، اشرافیت ، روحیه ی دنیازدگی و ثروت اندوزی ؛ مردم ستایی ؛ طرح اسوه های تاریخی به ویژه تاریخ اسلام و چهره های مبارز و متفکر معاصر ؛ بهره گیری از اساطیر ، نمادها و شخصیت های حماسی شاهنامه و تاریخ ایران و تلفیق آن ها و چهره های بزرگ و نمادهای تاریخ اسلام ؛ حضور گسترده ی فرهنگ اسلامی (آیات ، روایات و مضامین دینی) در آثار ادبی به خصوص طرح فرهنگ عاشورا و فرهنگ انتظار (موعود) ؛ امیدواری و ترسیم افق های پیروزی برخلاف ادبیات یأس‌زده ی قبل از انقلاب. (ذکر دو مورد کافی است / هر مورد (۰/۲۵)) جمعاً (۰/۵) ۴۳- زبان تصویری دارد ، سرشار از آرایه های ادبی است ، هم از نظر فکر و هم از نظر ویژگی های ادبی نمی‌توان آن را نثر دانست و توصیف برخبر برتری دارد، نثری فنی است.(ذکر دو مورد کافی است / هر مورد (۰/۲۵)) جمعاً (۰/۵)	۳
۶	**ج) حفظ شعر** ۴۴- «ج» (گرفتار- زبون) (۰/۲۵) ۴۵- گوشه‌ی نان (۰/۲۵) ۴۶ – «الف» (فطرت .....) (۰/۲۵) ۴۷- الف) آدم خاکی (۰/۲۵) ب) معذور می دار (۰/۲۵) دیر آورد بار (۰/۲۵) ج) قال و مقال عالمی (۰/۲۵) می کشم از برای تو (۰/۲۵)	۲
	«با تشکر از همکاران محترم »	۲۰

www.alm.loxblog.com